

ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA NA KONCI ZÁKLADNÉHO VZDELÁVANIA A VÝCHOVY

školský rok 2014/2015

TEST SLOVENSKÝ JAZYK

POKYNY

- Test obsahuje **20** úloh, ktoré treba vyriešiť za **120** minút.
- Každú úlohu pozorne prečítaj, porozmýšľaj o tom, čo sa v úlohe žiada, a o spôsobe, ako ju vyriešiš (zakrúžkovať, pospájať, podčiarknuť, dopísať a iné).
- Píš čitateľne a dbaj, aby tvoje odpovede boli zrozumiteľné, ale aj gramaticky a pravopisne správne.
- Pri riešení úloh, v ktorých sa od teba žiada, aby si niečo dopísal, vždy používaj úplné názvy; skratky sa nedovoľujú (napríklad treba napísať podstatné meno, a nie p. m. alebo pod. m., napísať lokál, a nie lok. a podobne).
- Vyplň test **chemickou ceruzou** (počas práce môžeš používať grafitovú ceruzku a gumičku).
- Odpovede napísané chemickou ceruzou sa nesmú prečiarkovať alebo opravovať.
- Do štvorčeka, ktorý sa nachádza na pravej strane úloh, nič nepíš. Je to priestor, kde majú učitelia, ktorí opravujú testy, napísať počet bodov. Nič nepíš ani na tejto a poslednej strane.
- Ak s prácou skončíš skôr, odovzdaj test a potichu vyjdi, aby si ostatných žiakov nevyrušoval.

Želáme ti veľa úspechov v práci!

1. Divadlo VHV zorganizovalo *Zimný divadelný víkend v Petrovci*. Pozorne si prezri tabuľku.

Divadelný súbor	Dátum predstavenia	Divadelná hra
Divadlo Janka Čemana z Pivnice	piatok 23. 1. 2015	Kto za koho?
Slovenské divadlo VHV z Báčskeho Petrovca	sobota 24. 1. 2015	Hore nohami
Slovenské divadlo VHV zo Starej Pazovy	nedeľa 25. 1. 2015	Živý bič

Podľa údajov z tabuľky doplň vety.

a) V sobotu si diváci pozreli divadelnú hru _____ .

b) Divadelnú hru *Živý bič* zahral divadelný súbor _____

_____ .

2. Pozorne prečítaj text mesačného horoskopu, v ktorom sa dočítaš, čo môžu očakávať osoby narodené v znamení Barana a Strelca.

Baran (21. 3. – 20. 4.)

V práci sa vám bude dariť. Úspešne skončíte všetko. Už dlhší čas sa vám niekto páči; mali by ste s ním alebo s ňou začať intenzívny kontakt. V strede mesiaca dostanete neočakávané peniaze. Nestarajte sa o svoje zdravie. V budúcnosti to môže byť problém.

Strelca (23. 11. – 21. 12.)

Hviezdy hovoria, že by ste mohli mať konflikty so Škorpiónmi, Rakmi a Blížencami. Nemusíte vždy hovoriť, čo si myslíte. Radšej robte kompromisy. V práci vám celý mesiac pôjde dobre. Aj vaše financie sa tento mesiac trochu zlepšia, ale ešte stále nebudete z najhoršieho vonku.

Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou, ktorá vyplýva z textov.

- a) Osoby narodené v znamení Barana budú mať konflikty so Strelcami.
b) Barani by mali robiť kompromisy, aby nemali konflikty s okolím.
c) V tomto mesiaci si Strelci vyriešia všetky svoje finančné problémy.
d) Osoby narodené v znamení Barana a Strelca budú mať úspech v práci.

3. Prečítaj text zo zahraničnej tlače o vplyve počítačov na zdravie ľudí.

Až tri štvrtiny ľudí pracujúcich pravidelne pri počítači majú problémy so zrakom. Spôsobuje to sústredený pohľad zblízka, pričom namáhané oči musia vnímať často sa meniacu intenzitu jasu. Výsledkom je únava zraku, bolesti hlavy, slzenie alebo pálenie a tlak v očiach, prípadne rozmazané videnie. Až 80 percent ľudí trpí bolesťami chrbta, najmä v krčnej a bedrovej časti. Dôvodom je dlhodobé sedenie v strnulej polohe, keď sú zaťažené medzistavcové platničky. Podobné správanie pri počítači má určite horšie následky pre dieťa, ktorého organizmus sa len vyvíja.

(Zo zahraničnej tlače, skrátené a upravené)

V čom spočíva negatívny vplyv počítačov na zdravie ľudí? Zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou, ktorá vyplýva z textu.

- a) Všetci ľudia, ktorí pravidelne pracujú pri počítači, majú problémy so zrakom.
- b) Všetci ľudia, ktorí pravidelne pracujú pri počítači, majú problémy so zrakom a bolesťami chrbta a hlavy.
- c) Deti, ktoré dlho sedia pri počítači, nemajú zdravotné problémy, lebo sa ich organizmus len vyvíja.
- d) Každodenná práca pri počítači negatívne vplyva na zrak a zapríčiňuje bolesti chrbta a hlavy.

4. Usporiadaj všetky slová do opytovacej vety. Vetu správne napíš.

divadla, kamaráti, ?, do, tvoji, chodia

_____

5. V uvedenej vete zakrúžkuj jedno z dvoch vyznačených slov, ktoré je správne napísané.

Aj hasiči **pomáhali/pomáhaly** odstraňovať následky nehody.

6. Doplň do viet vynechané písmená tak, aby vety boli pravopisne správne napísané.

Krádež osobn____ch vecí pri predvianočn____ch nákup____ch pokazí náladu každému. Stačí chv____lková nepozornosť a peňaženka alebo mobilný telefón sa ocitnú v rukách vreckára. Policajti preto upozorňujú, že je d____ležité byť v tomto obdob____ pri nakupovaní pozornejší ako obvykle.

7. V každej vete zakrúžkuj správnu predložku.

a) Elena má rada palacinky **so/zo** šľahačkou.

b) Vyľakaný kocúr rýchlo vybehol **z/s** kuchyne.

8. Urč, ktorý vetný člen je podčiarknutý vo vete. (Na čiaru za vetou napíš zodpovedajúce číslo.)

a) Braňo vytiahol z vrečka klúče. _____ 1. podmet

b) Na asfalte sa zjavil čierny bicykel. _____ 2. prísudok

c) Dedo sa oprel o kmeň mladej lipy. _____ 3. predmet

9. Pozorne prečítaj uvedené odvodené slová a zakrúžkuj správne slovo za vetou.

chlapec, čitateľ, stolík, vrabček, traktorista, jarný

Všetky uvedené slová sú utvorené z iných slov pomocou prípony. **ÁNO NIE**

10. V každej vete je jedno neplnovýznamové slovo. Vypíš tie slová na čiary.

a) Mama mu priniesla kávu, ale on ju nevypil. _____

b) Chlapci zastali pri prvej drevenej chalupe. _____

11. Vo vetách podčiarkni slovesá a napíš ich na zodpovedajúcu čiaru.

Mamine vlasy už celkom ošediveli. Kaderníčka jej vlasy ostrihala a urobila pekný účes.

činnostné slovesá: _____

stavové sloveso: _____

12. Pozorne prečítaj zložené súvetia. Zakrúžkuj písmeno pred tým súvetím, ktoré má najväčší počet viet.

1. Hladní chlapci rýchlo založili oheň, šikovne vrtali palicami v zemi, vyhrabávali zabudnuté zemiaky.
2. Utrápený Jožo ležal na bruchu a len čakal, čo po tej hroznej bolesti ešte príde a čo sa mu teraz stane.
3. V zime mu nos vždy mrzol, v daždi na ňom pristávali kvapky a v lete sa mu aj sedem ráz ošúpal.

13. Pozorne prečítaj vety. V každej je použité sloveso **byť (je)**, ale len v jednej vete je neplnovýznamové. Zakrúžkuj písmeno pred tou vetou a urč, akú funkciu má sloveso v tej vete.

A.

- a) Suseda je celý deň vo svojej záhrade.
- b) Moja sesternica je na dovolenke.
- c) Babka je už dva týždne v nemocnici.
- d) Vesnina staršia sestra je pekná.

B.

Vo vete zakrúžkuj jedno z dvoch ponúknutých slov tak, aby tvrdenie bolo správne.

V zakrúžkovanej vete sloveso je časťou **slovesného/slovesno-menného** prísudku.

14. Zakrúžkuj písmeno pred tou vetou, v ktorej je použitá nesprávna predložková väzba.

- a) Táto pekná kytica je za mamu.
- b) Išiel do obchodu po chlieb.
- c) Pre chorobu nemohol prísť.
- d) Myslím, že na začiatok to stačí.

15. Spoj názov literárneho diela s literárnym druhom, do ktorého patrí. Na čiaru napíš príslušné číslo.

1. epika

2. dráma

3. lyrika

a) poviedka *Telefonománia* Márie Kotvášovej-Jonášovej _____

b) báseň *Zakázaná láska* Miroslava Válka _____

c) rozhlasová hra *Starec a počítačový chlapec* Jany Bodnárovej _____

16. Pozorne prečítaj text a zakrúžkuj správnu odpoveď.

Obidvaja sú otočení k východu. Slnko akoby sa odrazu vyšvihlo spoza hory, zjavila sa celá jeho polovička. Musia prižmúriť oči, aby sa vydržali pozerat'.

A už je deň! Skutočný deň so slnečnými lúčmi. Všetko sa odrazu zmenilo. Pozrieš sa pred seba a zbadáš, že tráva sa trblieta miliónmi kvapiek rosy. Akoby sa kúpala. Slnečné lúče hrajú v týchto kvapkách dúhovými farbami.

– Pôjdeme, – povie odrazu starý otec a dotkne sa zľahka Martinovho lakťa. Martin ani nezbadal, kedy si vyložil kosu na plece.

Peter Jaroš: *Rosa, kam len oko dovidí*

Kedy sa starý otec a Martin pobrali kosiť?

- a) popoludní
- b) predvečerom
- c) včasráno

17. Pozorne prečítaj úryvky z literárnych diel a pomenuj podčiarknuté umelecké prostriedky (onomatopoja, personifikácia, prirovnanie – pozor, o jeden je viac). Odpovede napíš vedľa na čiary.

- a) Vojtovi sa zdalo, že počúva rádio, čo sa nedá vyladiť. Na každom kolese vlaku sedel malý bubeník a bubnoval tut-dun, tut-dun, chvíľu rýchlejšie a chvíľu pomalšie, až nakoniec znovu zastali...

Dušan Dušek: *Vlakári*

_____

- b) Kone, tučné ako kláty, valili sa farbavo. Mišo kde-tu pritrel sa bokom o Fera, Jergušovi pritisol nohu. Jerguš strpel, nič nepovedal.

Ludo Ondrejov: *Prvá jazda*

_____

18.

A. Pozorne si prečítaj vetu a zakrúžkuj po jedno z dvoch ponúknutých slov tak, aby tvrdenie bolo správne.

Viazaná/neviazaná umelecká reč, ktorá vychádza z ľudovej piesne, sa prejavuje v **poézii/próze** a vzniká dodržiavaním pravidelného rýmu a rytmu.

B. Zakrúžkuj písmeno pred textom, ktorý je napísaný viazanou umeleckou rečou.

a)

Cesta bola dlhá a deň horúci. Zakrátko si vyzliekol čierny plášť a ďalej kráčal len v košeli, s obnaženou hlavou. Vziať si vodu či kúpiť v meste nejaké jedlo mu buď nenapadlo, alebo bol priveľmi ostýchavý, lebo o mestách toho veľa nevedel a v spoločnosti cudzích ľudí sa necítil dobre.

Ursula K. Le Guin: *Na krídlach vetra*

b)

To more z nitiek vláskov plavé
mne v jednu mení myslí moc.
Pre oči tvoje popolavé
nerozoznávam od dňa noc.

Janko Jesenský: *To more*

19. Priraď k sebe prislúchajúce dvojice. Na čiaru napíš zodpovedajúce číslo.

a) prerývaný rým _____

1. abcb

b) pravidelne sa opakujúca časť básne alebo piesne _____

2. rým

c) zvuková zhoda slabík na konci veršov _____

3. refrén

d) obkročný rým _____

4. abba

20. Pozorne prečítaj úryvok z prózy Petra Karpinského *Vládca múch*.

Na druhý deň bol pondelok a Ivan musel ísť do práce. Autobus, vrátnica, šatňa, hala, prestávka, hala, obed, hala. Keď na bežiaci pás ukladal polohotové kompresory, napadlo mu, že aj on sa tak trochu podobá na Žanetku. Je ako presne naprogramovaný, ale veľmi jednoduchý automat. Zdvihnúť, otočiť, položiť, zdvihnúť, otočiť, položiť... Celý deň tie isté pohyby.

Zakrúžkuj písmeno pred vetou, ktorá vyplýva z textu.

- a) Rozprávanie je podané v prvej osobe.
- b) Rozprávač je osoba ženského pohlavia.
- c) Autorka prózy sa kryje s rozprávačkou.
- d) Rozprávanie je podané v 3. osobe.